

Naar jeg i denne Anmeldelse væsentligst har holdt mig til Problemets rent økonomiske og tekniske Sider er det ingenlunde, fordi jeg undervurderer Bevægelsens sociale Betydning, som jeg tillægger ikke ringe Værdi. Denne Side af Sagen er imidlertid meget smukt — og vel ogsaa nogenlunde rigtigt — bedømt af Bogens Forfatter. Naar vi imidlertid forlader Økonomien og begiver os ind i Socialpolitikens og Filantropiens Rige, opgiver vi samtidig den nogenledes maalelige og faste Bund, hvorpaa man kan bygge Videnskab, og en Drøftelse af Følelse og Smag er neppe her af væsentlig Interesse.

Hvorom alting er, synes jeg at Jørgen Pedersens Bog er et meget værdifuldt Bidrag til Husmandssagens Belysning. Absolut den bedste Undersøgelse vi har. Man mærker vel Forfatterens stærke Sympati for Bevægelsen, men denne Sympati gør ham ikke blind for dens Svagheder. At Forfatteren paa mange Punkter har maattet nøjes med almene Betragtninger, hvor Materialet ikke har kunnet aftvinges maalelige Kriterier, er for saa vidt beklageligt, men kan ikke lægges ham til Last. Det er imidlertid at haabe, at hele Statshusmandsbevægelsen snart maa blive underkastet en endnu mere dybtgaaende videnskabelig, økonomisk Undersøgelse ved Samarbejde mellem Nationaløkonom, Landbruger, Statistiker og Historiker. Thi det er ikke forsvarligt, at en Sag af saa stor Betydning for vort Lands og vort Hovederhvervs Fremtid stadig er overladt ene til Politikeres overfladiske og følelsesbetonede Behandling.

Hermed være da Bogen anbefalet paa det bedste til enhver, der ønsker Indblik i Husmandsbevægelsens økonomiske og sociale Betydning.

Thomas Junker.

---

K. ENEVOLD SØRENSEN, G. E. RIEMANN, JENS TOFTEGAARD, K. VEDEL PETERSEN: *Almindelig Erhvervslære*. Andr. Fred. Høst & Søn's Forlag. (210 + 142 S.). Kjøbenhavn 1928. Pris Kr. 6.75.

Den „Erhvervslære“, som Forfatterne har udarbejdet, har faaet Form af en Lærebog. Hermed er dens Omfang paa Forhaand givet, idet den skal kunne benyttes som Grundlag for Undervisningen i Fagene Samfundsøkonomi og Handelslære saavel ved højere som lavere Handelsskoleundervisning, ligesom dens Omfang tilfredsstillende Fordringer, der stilles ved den teoretiske Prøve for statsautoriserede Revisorer i det Fag, der i den nuværende Ordning kaldes „Almindelig Handelslære“.

Naar jeg i denne Anmeldelse væsentligst har holdt mig til Problemets rent økonomiske og tekniske Sider er det ingenlunde, fordi jeg undervurderer Bevægelsens sociale Betydning, som jeg tillægger ikke ringe Værdi. Denne Side af Sagen er imidlertid meget smukt — og vel ogsaa nogenlunde rigtigt — bedømt af Bogens Forfatter. Naar vi imidlertid forlader Økonomien og begiver os ind i Socialpolitikens og Filantropiens Rige, opgiver vi samtidig den nogenledes maalelige og faste Bund, hvorpaa man kan bygge Videnskab, og en Drøftelse af Følelse og Smag er neppe her af væsentlig Interesse.

Hvorom alting er, synes jeg at Jørgen Pedersens Bog er et meget værdifuldt Bidrag til Husmandssagens Belysning. Absolut den bedste Undersøgelse vi har. Man mærker vel Forfatterens stærke Sympati for Bevægelsen, men denne Sympati gør ham ikke blind for dens Svagheder. At Forfatteren paa mange Punkter har maattet nøjes med almene Betragtninger, hvor Materialet ikke har kunnet aftvinges maalelige Kriterier, er for saa vidt beklageligt, men kan ikke lægges ham til Last. Det er imidlertid at haabe, at hele Statshusmandsbevægelsen snart maa blive underkastet en endnu mere dybtgaaende videnskabelig, økonomisk Undersøgelse ved Samarbejde mellem Nationaløkonom, Landbruger, Statistiker og Historiker. Thi det er ikke forsvarligt, at en Sag af saa stor Betydning for vort Lands og vort Hovederhvervs Fremtid stadig er overladt ene til Politikeres overfladiske og følelsesbetonede Behandling.

Hermed være da Bogen anbefalet paa det bedste til enhver, der ønsker Indblik i Husmandsbevægelsens økonomiske og sociale Betydning.

Thomas Junker.

---

K. ENEVOLD SØRENSEN, G. E. RIEMANN, JENS TOFTEGAARD, K. VEDEL PETERSEN: *Almindelig Erhvervslære*. Andr. Fred. Høst & Søns Forlag. (210 + 142 S.). Kjøbenhavn 1928. Pris Kr. 6.75.

Den „Erhvervslære“, som Forfatterne har udarbejdet, har faaet Form af en Lærebog. Hermed er dens Omfang paa Forhaand givet, idet den skal kunne benyttes som Grundlag for Undervisningen i Fagene Samfundsøkonomi og Handelslære saavel ved højere som lavere Handelsskoleundervisning, ligesom dens Omfang tilfredsstillende Fordringer, der stilles ved den teoretiske Prøve for statsautoriserede Revisorer i det Fag, der i den nuværende Ordning kaldes „Almindelig Handelslære“.

Paa ca. halvhjerdhundrede Sider er der i almenfattelig Form givet en Udsigt over Nationaløkonomiens Teori og Politik i Forbindelse med en Beskrivelse af Erhvervsforhold og Drøftelse af herhenhørende Spørgsmaal, og som en kort Betegnelse, der skal kunne omslutte det saaledes givne, forskelligartede Stof, har Forfatterne valgt: Almindelig Erhvervslære.

Bogen, der falder i to Dele, begynder, som adskillige Lærebøger i Nationaløkonomi, med Befolkningsspørgsmaalet, hvorefter der gives en økonomisk-historisk Oversigt over Samfundets økonomiske Udvikling, Værdilæren, Produktionslæren og en kort Oversigt over Arbejdsloønnen, Kapitalrentens samt Jord- og Monopolrentens Teori og Samfundsudbyttets Fordeling mellem de producerende Faktorer.

Efter en kort Omtale af Mønt- og Seddelbankvæsen drøftes det store Spørgsmaal om Seddelpengenes indenlandske og internationale Værdi, Forandringerne i denne og Diskontopolitikens Hensigt og Virkninger, hvorefter de øvrige Kreditinstitutter omtales. Fremstillingen i dette Afsnit er stærkt præget af Begivenhederne paa Pengeomraadet i de senere Tider og giver en kort og klar Fremstilling af Inflation, Deflation og af Forhold vedrørende Vekselkursernes Svingninger.

Under den internationale Handels- og Toldpolitik gøres kort Rede for Krigens og Efterkrigstidens nye Retninger og Forhold. Dernæst følger et Afsnit om Konjunktursvingningerne. Gennem en mere moderne og udførlig Behandling end den, de ældre Lærebøger i Almindelighed ofrer paa dette Emne, gives her en klar Fremstilling af de nyere Undersøgelser over de økonomiske Svingninger. Første Del slutter med en Oversigt over hele den sociale Lovgivning, Forsørgelsesvæsenet, Arbejderforsikringen og de faglige Konflikters Bilæggelse, og endelig en Fremstilling af de offentlige Samfunds Finansforhold.

Erhvervslærens 2. Del er direkte helliget Erhvervene. Begyndende med vort førende Erhverv, Landbruget, der belyses historisk og statistisk, idet særlig Interesse vies Omtalen af Smaabruksbevægelsen og Rentabilitetsspørgsmaalet, følger dernæst Fremstillingen af Industrien, hvorunder Finansierings- og Omkostningsproblemet saavel som Koncentrationsfænomenerne gøres til Genstand for særlig Omtale. Afsnittet: Handel giver en Oversigt over Handelens Omfang bygget paa Erhvervstællingen af 1925, omtaler den næringsretlige Ordning og beskriver de vigtigste Forhold vedrørende Forretninger saavel paa Varebørs som paa Fondsbørs. Smørekporten og Kulimporten behandles særligt, og et specielt Afsnit om de danske Vare-

noteringer giver et Indblik i de forskellige Noteringers Form og Betydning.

En Oversigt over Samfærdselsmidlernes almindelige Udvikling i Forbindelse med en overskuelig Fremstilling af Transportvæsenets Omkostnings- og Tarifproblemer virker særdeles anskueligt. Det er vistnok første Gang en saadan Fremstilling foreligger i let tilgængelig Form.

Bogen slutter med Forsikringen, hvilket Afsnit i klar og koncentreret Form paa kun 38 Sider giver en Fremstilling af Forsikringens Udvikling, Teknik, Organisation, Selskabsform og Tilsynsforhold for derpaa at beskrive de enkelte Brancher, særlig Livsforsikring, Brandforsikring og Ulykkesforsikring, idet naturligvis Hovedvægten lægges paa Fremstillingen af danske Forhold.

Som Helhed virker Bogen som en velafsluttet og godt sammenarbejdet Enhed, hvilket saa meget mere maa fremhæves, da den er et Produkt af fire Mands Arbejde. Den bærer Præg af Forfatternes solide Kundskaber og gode Fremstillings-evne, hvilken sidste sikkert er skolet under deres System med Undervisning. Det viser sig ofte, at Lærebøger med et saa tidsbestemt og variabelt Stof tynges af en stor Mængde Positiviteter, der rettelig hører hjemme i Haandbøger. Skønnet om, hvor Grænsen for det til en Lærebog hørende Stof rettelig bør trækkes, bliver naturligvis afhængigt af en rent personlig Vurdering, og en Lærebogs Brugbarhed kan først rettelig bedømmes efter flere Aars Anvendelse. — Det ser dog allerede nu ud til, at Forfatterne paa en smuk Maade har løst deres Opgave og har givet os en brugelig og fornøjelig Lærebog, der paa mange Felter bryder ny Jord op til Kultivering og behandler gamle Emner paa en frisk og ny Maade. „Erhvervs-læren“ vil sikkert vise sig som en værdifuld Vejledning under forskellige Lærestalters Undervisning i Samfundsøkonomien og de til denne knyttede Discipliner.

Olaf Børup.

---

JENS SAMSØE: Die Industrialisierung Dänemarks. 237 S. Gustav Fischer, Jena, 1928. Pris 15 Mk.

I Efteraaret 1927 holdt Professor Harms fra Kiels Universitet et Foredrag i Socialøkonomisk Samfund og gjorde i den Anledning opmærksom paa det Arbejde, der fra tysk Side udfoldes for at vinde et Indblik i de nordiske Nabolandes øko-